

NÁRODNÍ ALOKAČNÍ PLÁN

Povolenky bez dezertu

Evropská komise snížila český návrh emisí o patnáct procent

VYPADLA Z HARMONOGRAMU. Svoje zdroje řadí Skupina ČEZ v pozměněném pořadí – bez ohledu na cenu paliva, jen podle velikosti emisí. Na elektrárnu Počerady už nezbylo v žebříčku místo.

Cena emisní povolenky přestala být motivující. Z loňského jarního maxima kolem 30 eur za jednu tunu vypouštěného oxidu uhličitého poklesla povolenka po několika skocích a následné sestupné dráze na hodnotu kolem jednoho eura. Tato částka sotva pokrývá manipulační náklady a do Silvestra, kdy končí první plánovací období, to už jiné nebude. Svým poklesem sice povolenka drží při zdi cenu elektřiny, ale zpochybňuje smysl tržního mechanismu, jehož cílem je snižovat emise.

Evropská komise však chce ve druhém plánovacím období 2008 až 2012 redukční proces emisí oživit. Po rozpačitých výsledcích současného prvního období se rozhodla všechny přemrštěné požadavky států na přiděl povolenek radikálně snížit. V Česku je rozdíl mezi přáním a skutečností patnáct procent. Po takovychto škrtech v národních alokačních plánech povolenka zaručeně posílí. U energetik postavených především na spalování uhlí se to však nejspíš neobejde bez zvýšení ceny elektřiny.

Mnoho povyku pro nic. Na to, jak velké zvýšení ceny elektřiny bude a jak rychle udeří, se však názory velice různí. Někteří analytici živí naději, že očekávané zdražení až do domácností nedoputuje. Ani Tomáš Chmelík, jeden z kon-

struktérů prvního českého alokačního plánu, který nyní působí ve Skupině ČEZ, neočekává s příchodem nových povolenek nic dramatického. „Nebyl to výstřel zničenovic. Velké společnosti tento vývoj předvíдалy. Jestliže Evropské komisi přestával systém fungovat, nic jiného jí ani nezbývalo,“ míní Chmelík.

Pro ministra průmyslu a obchodu Martina Římana však oznámená redukce přídelu povolenek překvapením zřejmě byla. Okamžitě odstartoval masivní mediální kampaň o úmyslu podat žalobu na Evropskou komisi. Sliboval předložit svůj návrh vládě. Ta však na svém posledním zasedání žádný takový námět neobdržela, o problému nejednala, a všichni ministři si naopak odnesli k prostudování rozhodnutí Komise Evropských spole-

PAUŠÁLNÍ TARIF.

Měl by zatěžovat zboží ze zemí, které se odmítají připojit ke Kjótskému protokolu, myslí si Jan Pravda ze společnosti Pravda Capital.

čenství z 26. března 2007. Snížení českého návrhu alokačního plánu je v něm dopodrobna zdůvodněno a je tam popsán mechanismus, podle něhož komise měří každé zemi stejně.

Místopředseda vlády a ministr životního prostředí Martin Bursík zdůrazňuje, že při posuzování národních alokačních plánů byla použita jednotná metodika, stejný algoritmus, a v každé zemi se vycházelo ze skutečných emisí z roku 2005. Předmětem posuzování byla také takzvaná uhlíková intenzita – kolik tun oxidu uhličitého případně na jednotku hrubého domácího produktu. „Podle tohoto kritéria drží Česko smutný primát – máme nejvyšší uhlíkovou intenzitu na jednotku HDP,“ upozorňuje Bursík a dodává, „nemá smysl dělat vlny. Argumentační výbava pro žalobu není na naší straně.“

Bruselská licitace. Před prvním obdobím si Česko dojednalo s Evropskou komisí měkčoučký polštář nadbytečných povolenek. Jestliže podniky prodaly své přebytky včas, přišly si na slušné peníze. Kdo by si to nechtěl zopakovat? „Ve vládě se rozpoutala velká hádka o taktiku. Jestli se řídit skutečnou spotřebou, nebo si říci více, jako to udělali Slovinci, a mít naději, že se krácení zastaví na rozumné mezi,“ popisoval atmosféru před odesláním

požadavku premiér Mirek Topolánek podnikatelům, kteří se s ním sešli na popud časopisu EURO (více na straně 62).

Martin Bursík k tomu poznamenává: „Nadbytečné povolenky byly pro podnikatele jenom chutným dezertem. Teď to bude muset jít bez dezertu.“

Napětí před bojem. Už ověřený model rozdělování povolenek mezi různé výrobní sektory a v rámci sektorů mezi jednotlivé znečišťovatele nebude možné použít. Zvýhodňoval například podnikatele, kteří už předem investovali do rekonstrukce zdrojů a do šetrných technologií. Bonusy za tyto „včasné akce“ a jiná zvýhodnění by mohly způsobit, že by se na některé nezvýhodněné podniky nedostalo dost povolenek. To však v žádném případě není možné, protože přidělená částka nejen pokrývá skutečné emise, ale ještě vytváří pětiprocentní rezervu.

Hranicí, na níž by bylo ještě možné použít vyzkoušený model, je podle ředitele odboru elektroenergetiky ministerstva průmyslu Ladislava Pazdery 94 milionů tun. Do toho má ale přidělená částka hodně daleko. A tak nejspíš znovu začne boj mezi sektory, který z nich utrhne víc povolenek.

Pazdera upozorňuje, že Česko je jedinou zemí, která bonusy zavedla. Nikdo proti tomu neprotestoval, nyní však bude kolem nich mnohem vypjatější situace. „Čekají nás politické tlaky a nápor nejrůznějších lobbistů. Jestliže budeme krátit plošně, prodělají ti, co nemají bonusy. Sáhnout na bonusy by znamenalo znevážit hodnotu předem investovaných prostředků do modernizace emisních zdrojů,“ říká Pazdera.

Evropský podraz. Jaký směr nabere rozdělování povolenek jednotlivým zařízením, dosud není známo. Bude to záležet především na pracovní skupině ustave-

PLNÍME KJÓTSKÝ PROTOKOL. Přesto to EK nevezala v úvahu a náš návrh seškrtnala stejně jako zemím, které ho neplní, připomíná Jaroslav Suchý z ministerstva životního prostředí.

né za tím účelem na ministerstvu životního prostředí. Návrh bude konzultován s ministerstvem průmyslu a předložen vládě. Ať bude jakýkoli, vždy nějakou skupinu podnikatelů poškodí.

Největší ránu spravedlnosti systému však dala sama Evropská komise. Její úředníci se otočili na podpatku o 180 stupňů a principiálně změnili přístup k výsledkům za rok 2005. Ty podle původního pojetí už měly odrážet první snahy o redukci emisí, a neměly tudíž být východiskem pro přidělování povolenek na další období. Avšak opak se stal pravdou. Výsledky za rok 2005 jsou klíčovým údajem pro současné redukce národních alo-

Ať už bude návrh na rozdělování povolenek jednotlivým zařízením jakýkoli, vždy nějakou skupinu podnikatelů poškodí

kačních plánů. „Je to nečekaný podraz, kdo se choval slušně, bude bit,“ upozorňuje Jaroslav Suchý z ministerstva životního prostředí. „Velcí i malí emitenti se snažili v duchu nastoleného systému co nejméně šetřit povolenky. V co největší míře spalovali biomasu, ČEZ například zcela změnil systém zařazování zdrojů, aby vykazoval co nejnižší emise. To všechno se teď obrací proti nim,“ zdůrazňuje Suchý. Suchý zároveň potvrdil, že mezi zástupci členských zemí EU panuje s kritikou tohoto postupu široká shoda.

Velká neznámá. Nikdo se neodvážil odhadnout cenu povolenky v novém období. Jan Pravda, šéf brokerské společnosti Pravda Capital, však ví, kam může vyrůst nejvýš – na 35 eur. To je v současnosti hraniční přechodová cena, kdy se začínají zavírat uhelné elektrárny a přepíná se na plyn. Plynová elektrárna při stejném výkonu vydá třetinu emisí než uhelná, a spotřebuje tudíž jen třetinu povolenek. Je-li to trend, sníží se poptávka po povolenkách a jejich cena opět klesá zpátky.

Denní cenu povolenky naopak může ovlivnit kdeco. V druhém období k tomu přistoupí i nové „kjótské“ ekonomické nástroje a emise jiných skleníkových plynů než oxid uhličitý. Z této změní, kterou nelze na pár rádcích rozplést a popsat, vystupuje jediná jistota – jestliže bude povolenka stát 20 eur, přesně o tolik se zvýší cena megawatthodiny. A to i za povolenky, které dostane elektrárenská společnost přiděleny zdarma. Jan Pravda to komentuje: „Chyba není v tom, že si dodavatel elektřiny účtuje státem přidělenou povolenku, ale spíš v tom, že stát ji zdarma rozdává. Přitom se jeden nástroj doslova nabízí – prodej povolenek v aukci.“

ČESTMÍR KLOS (cestmir.klos@euro.cz)

PLACENÁ INZERCE

Můj svět. Moje banka.

Extra konto Mnoho služeb. Jedna cena.

- ovládání účtu přes telefon, internet a mobil
- bezplatné internetové transakce
- platební karta s cestovním pojištěním
- příchodí platby a vklady hotovosti na účet zdarma

infolinka 800 111 055
www.kb.cz